

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105*

**DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.70>**

**УДК 336.71:347.736**

*Н. В. Москаленко,*

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій,*

*Державний податковий університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3725-2864>*

*А. А. Болдова,*

*к. пед. н., доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій,*

*Державний податковий університет*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5116-963X>*

## **ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКВІДАЦІЇ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БАНКІВ У СИСТЕМІ ВРЕГУЛЮВАННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ**

*N. Moskalenko,*

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University*

*A. Boldova,*

*PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University*

## **EFFICIENCY OF BANK LIQUIDATION AND RESTRUCTURING IN THE INSOLVENCY RESOLUTION SYSTEM**

*У статті обґрунтовано підходи до оцінювання ефективності ліквідації та реструктуризації банків у системі врегулювання неплатоспроможності. Метою дослідження є визначення умов, за яких кожен із механізмів здатен мінімізувати системні ризики та втрати вартості активів, а також обмежити негативні соціально-економічні наслідки. Сформовано «рамку вимірювання», що охоплює показники капіталу, ліквідності, співвідношення NPL і резервів, прибутковості, депозитної бази та рівня прозорості, а також матрицю результативності. Доведено, що ліквідація є доцільнішою за надкритичної проблемності та непрозорості банку, тоді як реструктуризація ефективніша за керованої проблемності й наявності потенціалу відновлення. Порівняння з практиками ЄС підтвердило ключову роль інституційної зрілості резолюційних механізмів і нижчого рівня проблемних кредитів. Окреслено напрями посилення раннього втручання та обґрунтованого вибору механізму на основі вимірюваних індикаторів.*

*The paper substantiates an approach to assessing the effectiveness of bank liquidation versus restructuring within the insolvency resolution framework. The purpose is to determine under which conditions each mechanism delivers better outcomes in terms of financial stability, value preservation and depositor confidence. The study combines a criteria-and-indicator methodology, comparative analysis and system reasoning, and aligns the assessment with supervisory triggers (capital and liquidity breaches, loss-absorption capacity and transparency signals). A measurement framework is developed that integrates: capital adequacy and liquidity compliance; asset quality indicators (NPL ratio, provisioning coverage); profitability and operating sustainability; funding stability (deposit inflows/outflows and concentration); payment discipline; and governance, reporting reliability and compliance. Based on this framework, a comparative matrix is proposed to map typical “effective-choice” scenarios. Results indicate that liquidation is generally more effective when a bank reaches a non-viable stage: persistent capital and liquidity shortfalls, payment stoppages, severe*

*governance failures or unreliable reporting that increases fraud and moral-hazard risks. Restructuring tends to be more effective when distress is manageable and a credible recovery path exists—e.g., stable funding, realistic recapitalization and liquidity plans, and a feasible asset-quality improvement trajectory supported by adequate provisioning and positive (or recoverable) profitability. An EU–Ukraine comparison highlights how institutional maturity and standardized resolution toolkits (including bail-in principles) expand the feasible set of restructuring options, while higher NPL levels and elevated macro-risk in Ukraine increase the cost of delayed intervention and raise the threshold for successful restructuring.*

*The paper argues for strengthening early-intervention capabilities and for basing liquidation/restructuring decisions on a transparent set of measurable indicators, thereby improving predictability, minimizing losses for the deposit guarantee system and reducing systemic spillovers.*

**Ключові слова:** *неплатоспроможність банків; ліквідація банку; реструктуризація банку; банківська резолюція; фінансова стабільність; ліквідність; проблемні кредити; система гарантування вкладів.*

**Keywords:** *bank insolvency; bank liquidation; bank restructuring; bank resolution; financial stability; liquidity risk; non-performing loans; deposit guarantee system; early intervention.*

**Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.** Фінансова стабільність банківської системи є ключовою передумовою сталого розвитку національної економіки та підтримання довіри до фінансових інститутів. Водночас банківська діяльність за своєю природою супроводжується підвищеним рівнем ризиків, реалізація яких може призводити до неплатоспроможності окремих банківських установ. За таких обставин особливої ваги набувають механізми врегулювання банківської неплатоспроможності, спрямовані на

зменшення системних ризиків і негативного впливу на соціально-економічну сферу.

В Україні впродовж останнього десятиліття ключовим інструментом реагування на проблеми в банківському секторі залишалася ліквідація банків із відкликанням ліцензій. Такий підхід був широко застосований у період «очищення» банківської системи у 2014–2016 роках та продовжив використовуватися в умовах повномасштабної війни. Водночас міжнародна практика демонструє активне застосування альтернативних механізмів, зокрема реструктуризації, реорганізації, злиттів і поглинань, що дозволяє зберігати безперервність банківських функцій і зменшувати втрати для економіки.

Зважаючи на наявність у законодавстві України можливостей для реструктуризації проблемних банків, на практиці домінує підхід, орієнтований на їх ліквідацію. Така ситуація породжує низку дискусійних питань щодо економічної доцільності, ефективності та довгострокових наслідків застосування того чи іншого механізму врегулювання неплатоспроможності. Зокрема, залишається відкритим питання, чи забезпечує ліквідація банків вищий рівень фінансової стабільності порівняно з реструктуризацією, або ж навпаки — спричиняє втрату активів, зниження довіри до банківської системи та додаткове навантаження на державні фінанси. У зв'язку з цим актуалізується необхідність дослідження ефективності ліквідації та реструктуризації банків як альтернативних механізмів врегулювання неплатоспроможності з урахуванням українських реалій, воєнного стану та сучасних інституційних викликів.

***Аналіз останніх досліджень і публікацій.*** Проблематика врегулювання неплатоспроможності банків та оцінки ефективності відповідних механізмів є предметом активних наукових досліджень як у вітчизняній, так і в зарубіжній економічній літературі. У наукових працях розглядаються причини виникнення неплатоспроможності банків, роль ліквідності та

капіталу, інституційні засади регулювання, а також практичні інструменти ліквідації й реструктуризації проблемних банків [1; 2;4].

Значний внесок у дослідження чинників неплатоспроможності та банкрутства банків в Україні зроблено у працях О. І. Береславської, де акцентовано увагу на внутрішніх і зовнішніх причинах проблемності банків, а також на ролі регулятора у процесі їх виведення з ринку. Авторка обґрунтовує, що масштабна ліквідація банків у період «очищення» банківської системи мала як стабілізаційний ефект, так і низку негативних наслідків, пов'язаних із втратою активів і зниженням довіри до банківського сектору [2].

У роботах М. А. Казімірова значна увага приділяється аналізу інституційних і науково-практичних підходів до попередження неплатоспроможності банків. Автор розглядає ліквідацію та реструктуризацію як альтернативні механізми врегулювання, підкреслюючи необхідність розвитку системи раннього втручання, удосконалення комплаєнс-менеджменту та адаптації міжнародних стандартів до національних умов [5; 6].

Порівняльний аналіз практики врегулювання банківської неплатоспроможності в Україні та країнах ЄС представлений у працях, присвячених міжнародному досвіду застосування процедур резолюції, bail-in і bail-out. У цих дослідженнях наголошується, що в європейських країнах реструктуризація та реорганізація банків розглядаються як пріоритетні інструменти збереження фінансової стабільності, тоді як ліквідація використовується переважно як крайній захід [7].

Зарубіжні науковці та практики у своїх працях акцентують увагу на ефективності інституційного дизайну системи врегулювання неплатоспроможності банків, ролі макропруденційної політики та механізмів резолюції у мінімізації системних ризиків. Водночас більшість таких досліджень базується на стабільних економічних умовах і не враховує специфіку кризових або воєнних періодів [3].

Таким чином, аналіз наукових публікацій свідчить про наявність значного теоретичного та емпіричного доробку у сфері врегулювання банківської неплатоспроможності, проте питання порівняльної ефективності ліквідації та реструктуризації банків у сучасних умовах залишається недостатньо розкритим.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Враховуючи ґрунтовні дослідження механізмів врегулювання неплатоспроможності банків, у науковій літературі досі відсутній єдиний підхід до оцінки ефективності ліквідації та реструктуризації як альтернативних інструментів стабілізації банківської системи. Більшість наявних робіт зосереджується на аналізі причин неплатоспроможності або описі правових процедур виведення банків з ринку, не приділяючи достатньої уваги порівняльній оцінці наслідків застосування різних механізмів врегулювання. Недостатньо дослідженим залишається питання економічної доцільності домінування ліквідації банків у практиці регулювання в Україні, зокрема з позиції втрат активів, навантаження на систему гарантування вкладів та довгострокового впливу на довіру до банківської системи. Водночас можливості реструктуризації, реорганізації та інших форм відновлення платоспроможності банків часто розглядаються фрагментарно, без комплексної оцінки їх ефективності.

Окремої уваги потребує аналіз ефективності механізмів врегулювання неплатоспроможності банків в умовах сучасних кризових викликів, зокрема воєнного стану, зростання макроекономічної нестабільності та підвищених системних ризиків. Існуючі дослідження переважно базуються на даних докризових періодів або міжнародному досвіді, що не завжди є релевантним для українських реалій.

У зв'язку з цим виникає потреба у комплексному дослідженні ефективності ліквідації та реструктуризації банків як ключових механізмів врегулювання неплатоспроможності з урахуванням інституційного середовища, регуляторної практики та впливу на фінансову стабільність. Саме вирішення цієї наукової проблеми дозволить обґрунтувати напрями

вдосконалення державної політики у сфері банківського регулювання та підвищити результативність механізмів стабілізації банківської системи.

***Виклад основного матеріалу дослідження.*** Врегулювання неплатоспроможності банків є ключовим елементом підтримання фінансової стабільності та мінімізації системних ризиків. У практиці банківського нагляду домінують два підходи: ліквідація (виведення банку з ринку) та реструктуризація (відновлення життєздатності/кероване врегулювання із збереженням критичних функцій).

Ліквідація забезпечує швидке «очищення» системи від неплатоспроможних установ, але часто супроводжується втратами вартості активів, зростанням витрат системи гарантування вкладів, а також потенційним зниженням довіри до банківського сектору (особливо у випадках масового виведення банків з ринку). Реструктуризація, навпаки, спрямована на збереження економічної вартості банку через рекапіталізацію, зміну бізнес-моделі, роботу з NPL, інструменти резолюції (у т.ч. bail-in тощо), однак потребує якісної інституційної архітектури та спроможності регулятора.

Ліквідація та реструктуризація мають різну природу й різні очікувані результати: перша орієнтована на швидке припинення діяльності проблемної установи та мінімізацію регуляторних ризиків, друга — на збереження безперервності критичних банківських функцій і відновлення життєздатності через інструменти фінансового оздоровлення та реорганізації. Відповідно, оцінювати їх лише за одним параметром (наприклад, швидкістю процедур або фактом виходу банку з ринку) є методично некоректно, оскільки це ігнорує такі важливі наслідки, як втрата/збереження економічної вартості активів, вплив на довіру вкладників, навантаження на систему гарантування вкладів, ризики фінансової стабільності та інституційні вимоги до нагляду [4]. Саме тому порівняння у межах даної статті ґрунтується на узгодженій системі критеріїв, яка дозволяє комплексно відобразити переваги й обмеження кожного механізму та обґрунтувати доцільність їх застосування

залежно від глибини проблемності банку та стану інституційного середовища.

Щоб порівняння ліквідації та реструктуризації було методологічно коректним, насамперед потрібно визначити, як саме вимірюється “ефективність” механізму врегулювання. У регуляторній практиці втручання щодо банку формалізується через чіткі критерії проблемності/неплатоспроможності (зокрема системні порушення нормативів капіталу/ліквідності та подання недостовірної звітності) [ 2]. Тому оцінка ефективності має включати ті показники, які: слугують тригерами для рішень регулятора, і відображають економічну сутність проблемності (якість активів, збитковість, відтік депозитів, зупинення платежів тощо) [6].

З урахуванням цього застосовано критеріально-показниковий підхід: поєднано регуляторні тригери (капітал/ліквідність), показники якості активів (NPL/резерви), прибутковості, стійкості фондування (депозити) та інституційні результати (швидкість/вартість врегулювання). Такий підхід узгоджується з логікою параметрів неплатоспроможності, які проявляються у “4 NE” (нездатність, невиконання, неоплатність, неспроможність).

Включення блоку «Регуляторні тригери» до системи оцінювання є принциповим, оскільки саме показники капіталу та ліквідності у поєднанні з ознаками недостовірної звітності формують формалізовану основу для регуляторного втручання та подальшого вибору механізму врегулювання. Зокрема, банк може бути віднесений до категорії проблемних, якщо протягом визначеного періоду допускає порушення мінімальних значень нормативів достатності регулятивного/основного капіталу або нормативів ліквідності з певною частотою, а також у разі систематичного подання чи оприлюднення недостовірної інформації з метою приховування реального фінансового стану (зокрема щодо операцій із пов’язаними особами) [2 ].

**Таблиця 1. Критерії та показники оцінки ефективності механізмів  
врегулювання неплатоспроможності банків (рамка вимірювання)**

<b>Блок оцінки</b>	<b>Критерій</b>	<b>Показники (як фіксувати)</b>	<b>Що означає для вибору механізму</b>
<b>Регуляторні тригери</b>	Капітальна стійкість	порушення/частота порушень нормативів достатності капіталу; зниження капіталу	системне падіння → частіше ліквідація; кероване відхилення + план відновлення → реструктуризація
	Ліквідність	порушення/частота порушень нормативів ліквідності; ознаки “касового розриву”	хронічний дефіцит + панічний відтік → ліквідація; тимчасовий шок → реструктуризація/раннє втручання
<b>Якість активів</b>	Кредитний ризик	частка NPL, темпи зміни NPL, концентрація ризику	високий NPL без покращення → менше шансів відновлення; зниження NPL → аргумент за реструктуризацію
	Резервування	покриття NPL резервами; вартість ризику	недостатнє резервування → “дірка” в капіталі → жорсткі рішення/ліквідація
<b>Прибутковість</b>	Життєздатність	прибуток/збиток; тренд доходів/витрат	стійка збитковість → ліквідація; прибутковість після оздоровлення → реструктуризація
<b>Фондування і довіра</b>	Стабільність депозитів	відтік/приріст депозитів; концентрація великих вкладників	різкий відтік → критичність; стабільна база → більше шансів на оздоровлення
<b>Платіжна дисципліна</b>	Виконання зобов’язань	факти затримок платежів/невиконання вимог клієнтів	зупинення платежів → перехід до жорстких процедур
<b>Прозорість/комплаєнс</b>	Дотримання правил	недостовірні звіти; операції з пов’язаними особами	непрозорість/маніпуляції → частіше ліквідація

*Джерело: сформовано на основі [4; 6; 8].*

Водночас перехід до статусу неплатоспроможного пов’язується з невиконанням банком вимог регулятора та/або поглибленням проблем, зокрема істотним погіршенням показників капіталу чи невиконанням приписів після віднесення до проблемних. Отже, капітал і ліквідність у

межах блоку «Регуляторні тригери» виступають не лише узагальненими індикаторами фінансової стійкості, а й операційними “тригерами” для раннього втручання, тимчасової адміністрації та вибору між реструктуризацією або ліквідацією залежно від глибини порушень і потенціалу відновлення [2].

Після формування “рамки вимірювання” (табл.1) доцільно перейти до узагальненого порівняння ліквідації та реструктуризації, оскільки сам перелік критеріїв і показників ще не дає відповіді на ключове науково-практичне питання: який механізм забезпечує кращий результат за конкретних умов проблемності банку. У реальній регуляторній практиці рішення не може ґрунтуватися лише на формальній альтернативі «вивести банк з ринку / зберегти банк», адже обидва варіанти мають різну ціну для фінансової системи: ліквідація, як правило, забезпечує швидке припинення ризикової діяльності, але може супроводжуватися втратою економічної вартості активів і зростанням витрат системи гарантування; реструктуризація, навпаки, орієнтується на збереження критичних функцій і мінімізацію системних ефектів, але потребує наявності життєздатної бізнес-моделі, достатнього капіталу/ліквідності та інституційної спроможності для раннього втручання. Тому узагальнення має здійснюватися шляхом інтерпретації показників у практичні сценарії прийняття рішень: наприклад, системні порушення нормативів капіталу й ліквідності або ознаки недостовірної звітності сигналізують про високий рівень ризику та обмеженість потенціалу відновлення, тоді як керовані відхилення, стабільне фондування і наявність прибутковості (або реалістичного плану її відновлення) створюють підстави для застосування реструктуризаційних інструментів. Саме для відображення цих причинно-наслідкових зв'язків і подано порівняльну матрицю (табл. 2), яка систематизує, за яких комбінацій критеріїв кожний механізм є більш результативним і чому.

**Таблиця 2. Порівняльна матриця ефективності ліквідації та реструктуризації банків**

<b>Критерій (із табл. 1)</b>	<b>Ліквідація: коли ефективніша</b>	<b>Реструктуризація: коли ефективніша</b>
Капітал і ліквідність	надкритичні/системні порушення, втрата капіталу, відсутність ресурсу відновлення	керовані відхилення, наявний план докапіталізації/відновлення ліквідності
Якість активів (NPL)	відсутність тренду до оздоровлення портфеля, “застиглий” високий NPL	наявний тренд зниження NPL або реалістичний план роботи з портфелем
Прибутковість	стійка збитковість, деградація бізнес-моделіу	потенціал відновлення прибутковості після оздоровлення/реорганізації
Депозити і довіра	різкий відтік, втрата довіри, високий ризик “bank run”	стабільне фондування, можливість зберегти критичні функції без паніки
Платіжна дисципліна	зупинення платежів, невиконання зобов’язань	тимчасові збої, які можна усунути через раннє втручання
Прозорість/комплаєнс	недостовірна звітність, операції з пов’язаними особами (високий ризик зловживань)	прозора структура, контрольовані ризики, виконання вимог регулятора

*Джерело: сформовано на основі [4; 6; 8].*

Матриця (табл. 2) показує, що “ефективність” механізмів врегулювання не є універсальною: вона залежить від глибини проблемності та комбінації показників із табл. 1. Зокрема, економічні ознаки неплатоспроможності (збитковість, втрата капіталу, зупинення платежів, зростання NPL, відтік депозитів) сигналізують про перехід від поточної/критичної до надкритичної стадії, коли ліквідаційні рішення стають більш імовірними [6].

Водночас за умов керованої проблемності й збереженого потенціалу відновлення реструктуризація дає можливість мінімізувати втрати економічної вартості та зберегти довіру до банківської системи.

Після визначення критеріїв ефективності (табл. 1) та їх порівняння у вигляді матриці (табл. 2) доцільно розглянути, в якому інституційному середовищі ці механізми реалізуються. Адже навіть за однакових фінансових параметрів банку (капітал/ліквідність/NPL/депозити) практична перевага ліквідації чи реструктуризації залежить від наявності інструментів раннього втручання, спроможності органів резолюції, ефективності системи гарантування вкладів і рівня стандартизації процедур. Саме тому елемент

порівняльного аналізу з ЄС дає змогу пояснити, чому в різних юрисдикціях різні механізми стають пріоритетними (табл.3).

**Таблиця 3. Інструменти та пріоритети врегулювання неплатоспроможності в Україні та ЄС**

Параметр	Україна	ЄС
Масштаб сектору (кількість установ)	Близько 60 банків (2024–2025 рр. – близько 60–63, залежно від періоду огляду НБУ).	У масивах ЄЦБ/ЄБА аналіз охоплює понад 2 тис. кредитних інституцій/банків та груп (напр., у наборі ЄБА: 2329 stand-alone інституцій і 345 груп).
Структура власності (роль держави)	Частка державних банків у чистих активах/нетто-активах – близько 52.5% (Q3 2025, НБУ).	Ринок більш диверсифікований між країнами та групами; конкурентна структура підтримується уніфікованими наглядовими підходами та широким охопленням статистики.
Інституційна архітектура врегулювання	Національна модель: роль НБУ (нагляд/рішення) + ФГВФО (гарантування/виведення з ринку) в умовах підвищених ризиків воєнного періоду.	Банківський союз/рамки резолюції: Single Resolution Mechanism та SRB як спеціалізований орган резолюції для значної частини ЄС.
Ключові інструменти (фокус)	Практика містить рішення як щодо виведення з ринку, так і щодо відновлювальних інструментів, однак широта застосування реструктуризації залежить від інституційної спроможності та раннього втручання.	Розвинений інструментарій резолюції, у т.ч. bail-in (поглинання збитків власниками/кредиторами) як базовий принцип у європейських підходах.
Пріоритет врегулювання	За надкритичної проблемності — швидке усунення ризику (виведення з ринку), за керованої проблемності — можливість відновлювальних рішень за наявності передумов (капітал/ліквідність/план).	Орієнтація на збереження критичних функцій у випадках суспільного інтересу/системного значення; ліквідація частіше для несистемних установ.
Якість активів (порівняння NPL як індикатора проблемності)	Частка NPL у банківській системі знижувалась і становила 25.3% станом на 01.09.2025 (за повідомленням з посиланням на НБУ).	У ЄС/ЄЕА NPL-рівень історично низький: NPL ratio 1.8% (ЕВА, наглядові дані, Q3 2025).
Депозитне страхування та його роль у врегулюванні	Під час воєнного стану держава декларувала 100% гарантію роздрібних депозитів як інструмент підтримки довіри; у публічних роз'ясненнях банків (із посиланням на закон №2180-ІХ) вказано, що повна гарантія діє на період воєнного стану та 3 місяці після, а далі гарантована сума має бути не менш як 600 тис. грн.	У ЄС діє правило покриття депозитів до €100 000 на вкладника в одному банку (deposit guarantee schemes)

*Джерело: сформовано на основі [3; 8; 9; 10].*

Зокрема, суттєво вища частка NPL в Україні порівняно з ЄС формує жорсткіші обмеження для відновлювальних рішень без докапіталізації та якісного плану роботи з активами. Водночас розширені гарантії депозитів у воєнний період виконують функцію стабілізації довіри, тоді як у ЄС стабільність підтримується системним поєднанням стандартних гарантій (€100 000) та інструментів резолюції (включно з bail-in), що зменшує потребу в надзвичайних гарантійних рішеннях [3; 8].

Дані табл.3 підтверджують, що результативність механізмів врегулювання неплатоспроможності визначається не лише фінансовими характеристиками окремого банку, а й структурою та інституційною зрілістю банківського сектору. Зокрема, у середовищі ЄС, де рівень проблемних активів суттєво нижчий, а інституційні механізми резолюції стандартизовані, застосування реструктуризаційних підходів є більш прогнозованим і менш витратним у системному вимірі. Натомість для України характерні вищі ризики якості активів та специфічні умови підтримки довіри (зокрема розширені гарантії депозитів під час воєнного стану), що підвищує “ціну помилки” при виборі механізму врегулювання. Відтак ключовим практичним висновком стає потреба чіткої прив’язки рішень щодо ліквідації/реструктуризації до вимірюваних критеріїв (капітал, ліквідність, NPL, прибутковість, депозити, прозорість), а також розвиток інструментів раннього втручання як умовно “дешевшого” способу запобігання переходу проблемності у надкритичну стадію.

Порівняння України та ЄС показує, що ефективність ліквідації чи реструктуризації залежить від інституційного контексту: у ЄС рішення щодо врегулювання частіше спираються на стандартизовані процедури резолюції, тоді як в Україні вибір механізму здійснюється в умовах вищої турбулентності та підвищених системних ризиків.

***Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.*** Рівень проблемності активів є визначальним фактором для доцільності реструктуризаційних рішень. Наявність суттєво вищої частки NPL в Україні

порівняно з ЄС означає, що реструктуризація є ефективною лише за умов реалістичного плану оздоровлення портфеля (роботи з NPL/резервами) та достатнього капітального “буфера”; інакше ризик перенесення втрат у майбутнє зростає.

Механізми підтримки довіри вкладників впливають на вибір моделі врегулювання. В Україні розширені гарантії депозитів у воєнний період виконують стабілізаційну функцію, однак водночас підвищують значущість питання інституційної ефективності врегулювання (щоб зменшувати потенційні витрати системи гарантування та уникати “морального ризику”). У ЄС довіра підтримується стандартним рівнем гарантій у поєднанні з інструментами резолюції, що робить реструктуризаційні сценарії більш керованими.

Рамка критеріїв та матриця порівняння є практично релевантними саме для України, оскільки дозволяють мінімізувати суб’єктивність при прийнятті рішень і формалізувати вибір механізму через вимірювані індикатори (капітал/ліквідність/NPL/депозити/прозорість). Це особливо важливо в умовах підвищеної чутливості сектору до ризиків довіри.

Ліквідація є більш результативною у випадках надкритичної проблемності (суттєва втрата капіталу, хронічні порушення ліквідності, зупинення платежів, ознаки непрозорості), тоді як реструктуризація має вищу ефективність за керованої проблемності й наявності потенціалу відновлення (стабільне фондування, контрольований NPL, перспектива відновлення прибутковості). Це узгоджується з тим, що ефективність механізмів є сценарно залежною та повинна оцінюватися за системою критеріїв.

В цьому контексті, одним з ключовий напрям підвищення ефективності для України — розвиток інструментів раннього втручання та процедур, які підсилюють здатність застосовувати реструктуризацію там, де це економічно виправдано (до переходу проблемності у надкритичну фазу), одночасно зберігаючи жорсткість щодо випадків непрозорої діяльності.

Перспективним напрямком дослідження є поглиблення емпіричної частини через побудову інтегрального індексу “потенціалу відновлення” банку на основі критеріїв (капітал, ліквідність, NPL, прибутковість, депозити, прозорість), а також оцінювання відносної вартості сценаріїв ліквідації та реструктуризації для системи гарантування вкладів і фінансової стабільності в умовах воєнної економіки.

### Література

1. Білошапка В. С., Демченко В. О. Актуальні питання запобігання неплатоспроможності банків в контексті фінансової безпеки та фінансової стійкості. Наукові перспективи. Сер.: Економіка. № 9(39). 202. с. 298-310. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6520/6553> (дата звернення: 03.01.2026).

2. Береславська О. І. Банківський сектор України: аналіз чинників неплатоспроможності, банкрутства та ліквідації банків. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Економіка. 2023. № 29 (57). С. 43-49. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3831/3478> (дата звернення: 05.01.2026).

3. Європейське банківське управління. URL: <https://www.eba.europa.eu> (дата звернення: 04.01.2026).

4. Ходакевич С. І., Щеглюк М. С., Озадовський О. М., Стрижак А. П., (2023) Ознаки визнання проблемного та неплатоспроможного банку. Вчені записки. 2023. № 3. С. 266-277. URL: [https://drive.google.com/file/d/1OhQ9NMwFcZP6a\\_9kGZ7thlgLFkbefX\\_c/view](https://drive.google.com/file/d/1OhQ9NMwFcZP6a_9kGZ7thlgLFkbefX_c/view) (дата звернення: 04.01.2026).

5. Казіміров, М. (2024). Теоретичні засади управління ризиками неплатоспроможності банків з урахуванням інтересів різних груп стейкхолдерів. *Економічний простір*, (189), 129-136. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-24>

6. Казіміров, М. (2025). Фінансова стабільність і реструктуризація проблемних банків: інституційний підхід. *Економіка та суспільство*, (80). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-46>

7. Краснова І. В., Степанець В.С. Євроінтеграційні імперативи врегулювання неплатоспроможності банків в Україні. *Бізнес Інформ*. 2023. № 8. С. 217-228. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-217-228> (дата звернення: 04.01.2026).

8. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/reorganizat-liquidat> (дата звернення: 28.12.2025).

9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI: станом на 26.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4452-17> (дата звернення: 02.01.2026).

10. ECB Data Portal. URL: [https://data.ecb.europa.eu/data/concepts/bank-sector?tags\\_array%5B0%5D=Bank%20sector&filterSequence=tags\\_array](https://data.ecb.europa.eu/data/concepts/bank-sector?tags_array%5B0%5D=Bank%20sector&filterSequence=tags_array) (accessed 05.01.2026)

## References

1. Biloshapka, V.S. and Demchenko, V.O. (2023), “Topical issues of banking insolvency prevention in the context of financial security and financial stability”, *Naukovi perspektyvy*. Ser.: *Ekonomika*, vol. 9 (39).202, pp. 298-310, available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6520/6553> (Accessed 03.01.2026).

2. Bereslavs'ka, O.I. (2023), “Banking sector of Ukraine: analysis of factors of insolvency, bankruptcy and liquidation of banks”, *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiia»*. Ser. *Ekonomika*, vol. 29 (57), pp. 43-49, available at: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3831/3478> (Accessed 05.01.2026).

3. European Banking Authority (2026), *Official website*, available at: <https://www.eba.europa.eu> (Accessed 04 January 2026).

4. Khodakevych, S.I. Schehliuk, M.S. Ozadovs'kyj, O.M. and Stryzhak, A.P. (2023), “Signs of recognizing a troubled and insolvent bank”, *Oznaky vyznannia problemnoho ta neplatospromozhnoho banku. Vcheni zapysky*, vol. 3, pp. 266-277, available at: [https://drive.google.com/file/d/1OhQ9HMwFcZP6a\\_9kGZ7thlgLFkbfX\\_c/view](https://drive.google.com/file/d/1OhQ9HMwFcZP6a_9kGZ7thlgLFkbfX_c/view) (Accessed 04.01.2026).

5. Kazimirov, M. (2024), “Theoretical foundations of managing bank insolvency risks considering the interests of various stakeholder groups”, *Economic Space*, vol. 189, pp. 129-136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-24>.

6. Kazimirov, M. (2025), “Financial stability and restructuring of problem banks: an institutional approach”, *Economy and Society*, vol. 80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-46>.

7. Krasnova, I.V. and Stepanets', V.S. (2023), “European integration imperatives for resolving bank insolvency in Ukraine”, *Biznes Inform*, vol. 8, pp. 217-228. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-217-228>.

8. Official website of the National Bank of Ukraine (2026), available at: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/reorganizat-liquidat> (accessed 28.12.2025).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “About the system of guaranteeing deposits of individuals”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4452-17> (Accessed 02.01.2026).

10. ECB Data Portal (2026), available at: [https://data.ecb.europa.eu/data/concepts/bank-sector?tags\\_array%5B0%5D=-Bank%20sector&filterSequence=tags\\_array](https://data.ecb.europa.eu/data/concepts/bank-sector?tags_array%5B0%5D=-Bank%20sector&filterSequence=tags_array) (accessed 05.01.2026).

*Стаття надійшла до редакції 13.01.2026 р.*